

Borsuk

Borsuk jest silnej budowy. Głowa ma trochę nieproporcjonalną w stosunku do ciała - mała, długa i wąska, oczy i uszy małe, szyja gruba, nogi krótkie, mocne, dostosowane do kopania nor. Szczecina borsuka jest siwopopielata z domieszką czarną, długą, błyszcząca. Głowa prawie biała z czarnymi pasmami po bokach, ciemnymi siwymi od nosa poprzez oczy i uszy do przedniej części barków, obrzeża uszu, białe. Łapy, pierś i kark od spodu czarne. Ogon krótki (kita) zakończony kiciem, łapy zakończone pięcioma palcami i długimi pazurami. Borsuk ma długość do około 90 cm, wysokość do 30 cm, masę 15-20 kg (czasami więcej). W okolicy odbytu borsuk ma gruczoł zapachowy.

Czym żywi się borsuk ?

Borsuk jest wszystkożerny. Głównym jego pożywieniem to korzonki, grzyby, oślizgi, limaki, dżdżownice oraz wszelkiego rodzaju owady i ich larwy. Zjada także młode króliki, зайce, ptaki i jaja ptasie, jak również marchew, buraki, wszelkie owoce i jagody. Ogólnie borsuk jest zwierzęciem pożytecznym dla gospodarki leśnej, ale tam, gdzie występuje bałant, jarząbek, cietrzew lub głuszczyk, wyrządza duże szkody, niszczy gniazda tych ptaków. Porusza się powoli i ociężale, dlatego włącznie nie na ogół dla zdrowej zwierzyny nie przedstawia żadnego niebezpieczeństwa. Żyje tylko w nocy, zapuszczając się daleko od swej nory.

W jakich warunkach terenowych przebywa borsuk ?

Borsuk występuje na terenie całej Polski. Za ostoję wybiera okolice lesiste, w szczególności lasy mieszane i liściaste otoczone urodzajnymi polami.

Kiedy jest rozmnożenie borsuków ?

Cieczka borsuków odbywa się w lipcu - sierpniu. W tym czasie psy toczą walki o kilkudniowy pobyt w norze suki. Po tym okresie suka wyprowadza psa z nory. Ciąża u borsuka trwa 30-32 tygodnie. Jest to tzw. ciąża przedłużona, gdyż w pierwszym okresie, podobnie jak u sarny, płód prawie nie rozwija się. Faktyczny rozwój płodu następuje dopiero w zimie, a właściwie w koźnym okresie ciąży. Suka pomiotuje w drugiej połowie lutego, w marcu lub początku kwietnia 3 do 5 młodych, które przez okres 30 dni są ślepe. Pomiot następuje w obszernej i ciepłej komorze nory (100 X 150 cm) dobrze wysłanej liściem, mchem i trawami. Suka borsuka rodzi co drugi rok, gdy wyczerpana odchowywaniem młodych nie co roku przechodzi cieczkę. Młode żywią się początkowo (przez miesiąc) tylko mlekiem matki, potem matka znosi im już własny ciw, a następnie wychodzą nawet w ciągu dnia w pobliżu swej nory w poszukiwaniu żeru i dla zabawy w ściegu. W ciągu paru miesięcy stopniowo przechodzą na nocne życie i opuszczają norę matki.

Jaki jest tryb życia borsuka ?

Borsuk prowadzi życie nocne, dzień przesiaduje w norze, a włącznie w komorze nory. Nora jest bardzo czysta w odróżnieniu od nory lisiej. To zamykanie do czystości zmusza niejednokrotnie borsuka do opuszczenia swej nory na skutek wprowadzenia się do niej lisa. Na okres zimy borsuk zabezpiecza norę przed zimą przez czyszczenie lub całkowite zatykanie niektórych wlotów. Borsuk żyje samotnie, tzn. każda sztuka oddzielnie, z wyjątkiem okresu cieczki. Z innymi zwierzętami pozostaje w zgodnym współżyciu. Z nastaniem mrozów borsuk zasypia w norze. Zimowy sen borsuka nie trwa jednak jednostajnie, gdyż w dniach ocieplenia, a czasem nawet w czasie mrozów, w końcu grudnia lub na początku stycznia, budzi się i wychodzi z nory, by zaspokoić pragnienie lub coś złowi. Potem znowu zasypia, by w końcu stycznia lub na początku lutego przerwał sen i w ciągu paru dni żerował. W czasie zimowego snu borsuk żyje nagromadzonym w organizmie tłuszczem i przez to traci dużo na wadze (do 7 kg). Borsuk wszystkie nieczystości z nory wyrzuca na zewnątrz, a swoje odchody zakopuje w pobliżu nory w małych dołkach, gdzie potem żył chrząszcz, które następnie borsuk zjada. Borsuk chodzi stale jednymi ścieżkami i dlatego łatwo jest odróżnić nory lisi od borsuczej, gdyż do nory lisiej prowadzi kilka wyraźnych ścieżek, a tropy borsuka - ze względu na jego ciężar - są bardziej widoczne od lisich. Tropy borsuka są charakterystyczne, dają podłogi, szeroki w palcach i wąski w miejscu pięt, odcisk, a ponadto w tropie widoczne jest odcisk pięciu palców zakończonych długimi pazurami. Borsuk na ogół ma łagodne usposobienie, ale jeżeli jest ranny, czasami atakuje człowieka do natarczywie.

Słowniczek

Cieczka - czas godowy borsuków
Dyndanie - niezbyt szybki bieg borsuka
Kici - biały pukiel włosów u borsuka
Kita - borsuczy ogon
Okna - otwory wyjściowe lub wentylacyjne nor borsuczych
Pies - samiec borsuka
Stawka - borsuczka łapa
Suka - samica borsuka